

Raadsvoorstel

Onderwerp **Integraal gebiedsgericht werken en beantwoording moties en initiatiefvoorstellen**
Registratienr. 4841500 Steller/telnr. Laurens.Huis in 't Veld/ 83 02 Bijlagen -0

Classificatie

Vertrouwelijk

Portefeuillehouder

Van der Schaaf

Raadscommissie
Ruimte & Wonen

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

1. de richtingen van beleid voor het integraal gebiedsgerichte werken en het wijkwethouderschap in het oefenjaar 2015 vast te stellen;
2. de procedure rond de besteding van de beschikbare budgetten voor de jaarschijf 2015 vast te stellen;
3. in te stemmen met de afhandeling van de gerelateerde moties en initiatiefvoorstellen.

Samenvatting

Op 21 oktober 2014 hebben wij u (br. 4656354) nader geïnformeerd over het integraal gebiedsgerichte werken en de introductie van wijkwethouders. Dit voornemen uit het Coalitieakkoord "Voor de verandering" is in de loop van 2014 nader uitgewerkt. De hoofdlijnen, de rolinvulling van wijkwethouders en de geografische verdeling daarvan zijn in de betreffende raadsbrief nader toegelicht. Ook hebben wij u een eerste inzicht gegeven in de gedachte organisatie en hoe we denken te komen tot een verfrissende aanpak richting de wijken aan de hand van een stappenplan.

In dit raadsvoorstel geven wij een vervolg op de inhoud van de brief. We delen met u onze eerste ervaringen en geven aan hoe wij om willen gaan met de wijk, de wijkorganisaties en zich aandienend initiatief. Ook leggen wij aan u voor hoe we om willen gaan met de beschikbare middelen in 2015.

Wij vragen u aan de hand van de inhoud van dit raadsvoorstel expliciet om feedback. Het jaar 2015 zien we als oefenjaar waarbij we werkendeweg willen leren en ervaringen en adviezen willen benutten op weg naar een meer structurele vormgeving van het gebiedsgerichte werken.

In dit raadsvoorstel geven we tevens antwoord op een vijftal voorliggende moties en initiatiefvoorstellen, gerelateerd aan het gebiedsgerichte werken.

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

Zoals aangekondigd in ons Coalitieakkoord "Voor de Verandering" gaat de gemeente Groningen werken met wijkwethouders. Dit wijkwethouderschap vormt onderdeel van de gemeente brede beweging om meer gebiedsgericht, dichterbij de burgers en partijen, te gaan werken. Ons College streeft naar een samenleving waarin iedereen meedoet en niemand tussen wal en schip raakt. Om dat te bereiken, willen wij een overheid zijn die laagdrempelig benaderbaar is, luistert en in samenspraak met partners tot activiteiten komt. Daarnaast willen we de vaak gescheiden werelden tussen sociaal, economisch en fysiek opheffen en nadrukkelijk de aansluiting zoeken bij initiatieven van bewoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en andere belanghebbenden.

Op 22 oktober 2014 is vervolgens gestart met het integraal gebiedsgericht werken en de introductie van het wijkwethouderschap. Daarbij is afgesproken om 2015 als een oefenjaar te zien en werkendeweg te leren, op weg naar een structurele vormgeving. Daarbij wil ons College uw raad nadrukkelijk betrekken. Met uw raad is tegelijkertijd afgesproken om nader in gesprek te gaan over het integraal gebiedsgerichte werken (en de veranderagenda). Dat willen we dit voorjaar graag in twee stappen doen.

Een eerste discussie vindt plaats op 4 maart in de raadszitting. R&W aan de hand van het voorliggende raadsvoorstel. In dit voorstel vragen we uw raad expliciet om instemming met en feedback over de voorgestelde richtingen van beleid. Wij stellen voor om voor deelname aan deze discussie raadsbreed uit te nodigen. Van onze zijde zullen wethouder Van der Schaaf en wethouder Schroor aanwezig zijn. Medio april volgt een fundamentele discussie in de vorm van een workshop over het integraal gebiedsgericht werken, die wij in gezamenlijkheid voorbereiden met de griffie en vertegenwoordigers van uw raad.

Kader

Het gebiedsgerichte werken is gebaseerd op de gemaakte afspraken in het Coalitieakkoord "Voor de verandering". Dit voornemen is in de tweede helft van 2014 nader uitgewerkt, beschreven en toegelicht in de brief van 21 oktober 2014 (br. 4656354). In deze brief wordt uw raad geïnformeerd over de hoofdlijnen van het gebiedsgerichte werken, het wijkwethouderschap en het programma voor het startjaar 2015, onder verwijzing naar de teksten in de begroting 2015. Ook is in deze brief een nadere toelichting gegeven op de gedachte organisatie en hoe te komen tot de gewenste verfrissende aanpak richting de wijken aan de hand van een stappenplan. Op 22 oktober 2014 heeft vervolgens de officiële kick-off plaatsgevonden van het gebiedsgerichte werken en het wijkwethouderschap, waarbij pers en bewonersorganisaties in zeer ruime mate aanwezig waren.

Argumenten en afwegingen

In het voorliggende raadsvoorstel wordt ingegaan op de eerste ervaringen rond het integraal gebiedsgerichte werken en het wijkwethouderschap. Daarnaast ligt een voorstel voor hoe om te gaan met het - bij de begroting 2015 - door de raad beschikbaar gestelde budget. Daarnaast vindt een beantwoording plaats van een drietal aangenomen moties en een tweetal initiatiefvoorstellen. Met de voorgestelde beantwoording en handelwijze stelt het College voor deze als afgehandeld te zien. Ze krijgen een plek bij de verdere uitwerking van het gebiedsgerichte werken. Het initiatiefvoorstel "Sociaal en fysiek sterke wijken" zal voor wat betreft de omgang met de NLA-wijkteams ook terugkomen bij de woonvisie en de doorontwikkeling van de vernieuwing binnen het sociaal domein naar uiteindelijk de sociale wijkteams.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Het maatschappelijk draagvlak en de participatie vormen enerzijds punt van nadere uitwerking. Anderzijds gaan we in dit raadsvoorstel zo concreet mogelijk in op ditzelfde maatschappelijk draagvlak en de participatiemogelijkheden vanuit de wijken aan de hand van de beantwoording (en afhandeling) van vijf moties en initiatiefvoorstellen.

Financiële consequenties

Dit raadsvoorstel heeft geen directe financiële consequenties. Het betreft een verdeelvoorstel van het beschikbare budget voor de jaarschijf 2015 en de aankondiging van een stevige zoektocht naar substantiële middelen voor de periode 2016-2018. De dekking voor de jaarschijf 2015 is geregeld. Uw raad wordt voorgesteld in te stemmen met het voorliggende verdeelvoorstel van het (resterende) beschikbaar gestelde budget van 1,65 mln. euro. Aanvullend wordt voorgesteld om met het wijkwethoudersbudget (5 x 0,2 mln. euro) op dezelfde wijze om te gaan als met het eerdere stadsdeelbudget met verantwoording achteraf. Hetzelfde stellen we voor wat betreft de omgang met de resterende 0,65 mln. euro die zullen worden gereserveerd voor projecten/activiteiten die de spankracht en reikwijdte van het wijkwethoudersbudget te boven gaan.

Overige consequenties

De overige consequenties benoemen we vooralsnog als PM. 2015 betreft een oefenjaar waarin richtingen van beleid worden verkend.

Vervolg

In onderstaande beschouwing gaan we nader in op een viertal punten:

1. stand van zaken, bevindingen en voortgang integraal gebiedsgericht werken en wijkwethouderschap;
2. de omgang met het beschikbare budget voor gebiedsgericht werken, jaarschijf 2015;
3. de omgang met de wijk, de burgers en wijkorganisaties, ideeën en initiatieven, mede aan de hand van een drietal voorliggende aanvaarde moties en twee initiatiefvoorstellen;
4. de rol en participatiemogelijkheden van uw Raad.

ad 1. Stand van zaken, bevindingen en voortgang integraal gebiedsgericht werken en wijkwethouderschap;

Op 22 oktober 2014 heeft ons College de voorbereidingen rond het integraal gebiedsgerichte werken bezegeld met de instelling van vijf gebiedsteams die naast en in nauwe samenwerking met de GGA-teams binnen het sociale domein (straks sociale wijkteams) gaan functioneren. Ons College wil het integrale gebiedsgericht werken borgen met de gelijktijdige introductie van het wijkwethouderschap en de beschikbaarstelling van een substantieel budget.

Ons College heeft zich recent gebogen over de bevindingen tot dusver. Voorzichtige conclusie is dat we tevreden mogen zijn over de stand van zaken en de startup's van de wijkwethouders. Het geheel overziend is er tevens een aantal aandachtspunten te benoemen. Deze betreffen de relatie tussen wijkwethouder en portefeuillehouder, het programma en de prioriteiten daarbinnen en de communicatie met de wijk. Voor het beschikbare budget en de omgang met de wijk, burgers en wijkorganisaties is separaat aandacht.

rollen wijkwethouder en portefeuillehouder

Met de slagkracht van de gebiedsteams en de wijkwethouders doen we werkendeweg ervaring op. Vooralsnog ligt in het oefenjaar 2015 het primaat nog bij de portefeuillehouders. Gedurende het jaar 2015 zal aldus nog geen overdracht van bevoegdheden plaatsvinden. De rol van de wijkwethouder in het oefenjaar 2015 omschrijven we in het kort als volgt: coördinerende rol, bewaken samenhang tussen de wijk en de projecten, verbindingsofficier tussen wijk en college, daarnaast oren en ogen van de wijk. Voor het welslagen van het integraal gebiedsgerichte werken is de zichtbaarheid en herkenbaarheid van de wijkwethouder en het gebiedsteam in de wijk cruciaal. Hieraan zullen we nadrukkelijk gaan werken. Het gebiedsteam rond de wijkwethouder richt zich vooral op integrale vraagstukken in de wijk en maakt afspraken over de omgang met zich aandienende opgaven en initiatieven. Sectorale (deel)vraagstukken worden doorgeleid naar het betreffende stedelijke programma en de portefeuillehouder.

programma en prioriteiten (focusprojecten)

We hanteren het programma zoals geformuleerd in de begroting voor 2015 als leidraad. Daarnaast gaan we op zoek naar nieuwe ontwikkelingen en initiatieven, veelal vanuit de wijk geïnitieerd. In de zoektocht naar de evt. daarvoor noodzakelijke middelen wordt, afhankelijk van project of activiteit, gekeken naar de financiële mogelijkheden binnen het gebiedsbudget en de stedelijke budgetten. Het gebiedsbudget wordt, gezien de beperkte omvang daarvan in 2015, primair ingezet als stimuleringsbudget, voor het "laatste duwtje" (zie ook paragraaf 2).

Doelgroepen, communicatiemogelijkheden en instandhouding bestaande loketten

Niet alleen de burgers en wijkorganisaties vormen de doelgroepen van de gebiedsteams en wijkwethouders. Het gaat ons evenzeer om de ondernemers, (maatschappelijke) instellingen en andere partijen en initiatiefnemers in het bijzonder. Het lopende jaar gaan we in de gebiedsteams experimenteren met de omgang met deze partijen en de vormgeving van het participatieproces. Daarbij maken we uiteraard gebruik van het opgebouwde netwerk "Stad doet mee" en reeds bekende initiatiefnemers. Daar waar in wijken initiatief ontbreekt, trachten we deze te mobiliseren. In paragraaf 3 gaan we nader in om de omgang met de wijken: de burgers, de wijkorganisaties en initiatiefnemers.

Momenteel werken we, mede vanwege de NLA-afloop en introductie van het integraal gebiedsgericht werken, aan aanpassing van de gemeentelijke wijk-websites. Deze worden tevens toegesneden op de integrale opgaven en vragen en initiatieven vanuit de wijk. Ook zal adequaat worden verwezen naar de bestaande loketten voor sectorale vragen en klachten.

Ad 2. Financiële verdeling beschikbaar budget en omgang met de raad: een voorzet.

In de begroting 2015 staat de volgende tekst: *"Het gebiedsgericht werken komt deels tot uitdrukking in de diverse stedelijke programma's die onderdeel uitmaken van de begroting. Naast de stedelijke programma's is er in 2015 voor elk stadsdeel een flexibel budget van € 200.000 euro per wijkwethouder gereserveerd om acute problemen snel op te lossen en ontwikkelingen (kansen, initiatieven) in de wijken te stimuleren".*

Er is voor de jaarschijf 2015 ca. € 2,15 mln. beschikbaar voor integraal gebiedsgericht werken en wijkwethouderschap. Hiervan is conform raadsbesluit (december, 2014) reeds € 0,5 mln. ingezet voor de afwikkeling van ID-Banen in 2015, zij het geconcentreerd in één jaarschijf. We gaan aldus uit van een beschikbare € 1,65 mln. Van deze beschikbare € 1,65 mln. is 5 x € 0,2 mln. geoormerkt als budget voor de wijkwethouders. We stellen voor om het restant van € 0,65 mln. te reserveren voor projecten die de spankracht en reikwijdte van het wijkwethoudersbudget te boven gaan en voor generieke activiteiten.

Ten aanzien van het budgetrecht van de raad. Het beschikbare budget per wijkwethouder (€ 200.000,-) betreft dezelfde omvang per stadsdeel als het eerdere stadsdeelbudget (t/m 2014). We stellen de raad voor om in 2015 er op dezelfde manier mee om te gaan. De relatief beperkte omvang van het budget en de kleine bijdrage per specifiek onderdeel in het bijzonder, alsmede de wenselijkheid van een flexibele, vaak snelle inzet geënt op zich aandienende initiatieven of acute problemen, zou een dergelijke omgang kunnen rechtvaardigen. We stellen daarom voor de lijn, zoals eerder gehanteerd bij het stadsdeelbudget, met een verantwoording achteraf over de bestedingen per stadsdeel te continueren.

Hetzelfde stellen we voor wat betreft de omgang met de resterende 0,65 mln. euro die zullen worden gereserveerd voor projecten/activiteiten die de spankracht en reikwijdte van het wijkwethoudersbudget te boven gaan en voor generieke activiteiten.

Momenteel verkennen we tevens de mogelijkheden voor een substantieel budget (indicatie 5 mln euro) vanaf 2016, in lijn met de begrotingstekst: *"Voor de jaarschijf 2016 en verder komen we nog met nadere voorstellen over de beschikbaarheid van middelen. Daartoe zullen verschillende opties worden uitgewerkt. Om de gewenste financiële ruimte binnen de meest relevante programma's te kunnen creëren, zullen we nu al moeten starten. Een belangrijk aandachtspunt is daarbij de beschikbaarheid van middelen per programma en de relatie met de (voorgenomen) bezuinigingen binnen deze programma's".*

Ad 3. Beantwoording en afhandeling van voorliggende moties en initiatiefvoorstellen

Tijdens de begrotingsbehandeling is de motie "Gebalanceerd in Gesprek" aangenomen waarin wordt gevraagd om evenwichtige participatie vanuit de diverse bewoners(groepen) in de wijken. Eerder waren al een tweetal moties aanvaard over "sociaal en fysiek sterke wijken" met de vraag naar blijvende aandacht voor de kennis en kracht van NLA-wijkteams en "Stad aan Zet" over de omgang met vragen en ideeën vanuit de samenleving en de rol die de Raad daarbij kan spelen. Ook liggen nog een tweetal initiatiefvoorstellen voor: het D66-voorstel met als titel "wijkconferenties" waarin het College wordt gevraagd een pilot te organiseren voor een wijkconferentie, en het PvdA-voorstel "Bewoners nemen heft in eigen handen" waarin het College wordt gevraagd om een plan van aanpak waarin volgens de gedachte "loslaten in vertrouwen", wijkbudgetten en bewonersbedrijven een plaats krijgen.

Hieronder geven we een reactie op en concrete invulling aan de vragen en punten die door de raad zijn voorgesteld. Al eerder gaven wij aan dat we al werkende weg uitvoering geven aan deze moties en initiatiefvoorstellen. Met het instellen van gebiedsteams en wijkwethouders geven we een extra impuls aan de samenwerking met bewoners. 2015 is daarbij een oefenjaar, waarin we zoeken naar maatwerk per wijk, flexibiliteit, integraliteit, slagkracht en snelheid.

We beginnen niet bij nul. In veel wijken zijn de afgelopen jaren interessante experimenten gestart: cocreatie-processen, wijkbedrijven, kennisbijeenkomsten. De kennis van de wijken en de wijkteams NLA is meegenomen in de gebiedsteams, sociale teams en/of andere wijkoverleggen. Per wijk is hier een eigen vorm voor gekozen.

Eind 2014 zijn de gebiedsteams rondom de wijkwethouders gestart. Elk gebiedsteam ontwikkelt op maat zijn eigen aanpak en kiest het proces dat bij de desbetreffende wijken past. De teams wisselen onderling uit en leren van best-practices. Dit houdt in dat in sommige wijken geheel nieuwe wegen worden ingeslagen en dat in andere wijken degelijk koers wordt gehouden op de ingeslagen weg. Wijkconferenties, cocreatie-processen en een Let's Gro op wijkniveau zijn daarbij bruikbare opties voor die gebiedsteams. Afhankelijk van de situatie per wijk (welke vraagstukken spelen er, wat voor bewoners zijn wel/niet actief?) wordt het beste middel ingezet. In sommige wijken ligt de opgave in de gemeentelijke rol op het vlak van loslaten, afwachten (en komt initiatief vrij spontaan) en vervolgens faciliteren, in andere wijken is een meer initiërende, coördinerende, aanjagende of zorgende rol wenselijk. De wijkmonitor (wijkkompassen) en de leefstijlanalyses bieden, gecombineerd met ervaringskennis van de gebiedsteams, goede aanknopingspunten om deze rol te bepalen. We zoeken telkens naar de meest passende vorm van samenwerking tussen gemeente, bewoners en organisaties in de wijk. Daarbij is uitgangspunt dat we eigenaarschap van bewoners en ondernemers van hun wijk trachten te organiseren. En er is ook oog voor specifieke groepen, die niet altijd vanzelf worden bereikt. Zo is in een aantal wijken een intensieve campagne gestart om studenten, buurtbewoners en gemeente met elkaar in gesprek te brengen. Soms gebeurt dat op wijkniveau, soms thematisch, zoals bij het armoedebeleid.

Tevens hebben we geëxperimenteerd met het bijeenbrengen van een vernieuwingsnetwerk van Stadjes en ondernemers die een bijzondere eigen visie op Groningen hebben en hebben samen gewerkt aan initiatieven voor de Stad. Eén daarvan, de Helpathon 'Hack of a city', is eind 2014 uitgevoerd. Wij geloven dat deze verschillende manieren van mensen samen brengen en verbindingen organiseren zijn vruchten afwerpt. Dat vergt kennis van de Stad, de aanwezige netwerken en de issues die spelen. De gebiedsteams hebben daar een belangrijke rol in. Dit vraagt van ambtenaren dat zij actief opereren in allerlei netwerken in de stad en verbindingen weten te organiseren.

Een andere ontwikkeling, die we zien, is die waar bewoners zelf het heft in handen nemen als het gaat om het ontwikkelen van ideeën voor de Stad of hun buurt. Met Social Labs op Noorderzon, de G1000 Groningen en tijdens Let's Gro zien we de trend dat burgers zelf creatieve manieren bedenken én uitvoeren om een agenda te maken en de daaruit voortkomende initiatieven zelf oppakken. Daarbij sluiten ambtenaren, bestuurders en raadsleden desgewenst aan, al blijkt dat zeker niet bij alle initiatieven wenselijk en nodig.

Van oudsher is er in elke wijk nauwe samenwerking met de bewonersorganisaties. Deze blijven een belangrijke partner, die we ook graag meenemen in deze vernieuwingsinzet. Daarnaast investeren we er extra in om met specifieke groepen, ondernemers en maatschappelijke organisaties in gesprek te komen. En deze met elkaar in gesprek te brengen en initiatief te stimuleren.

We zijn proactief in het signaleren van kansen en relevante netwerken. Initiatief dat hieruit voort komt, brengen we verder. En we zorgen actief dat leervragen voor de organisatie worden opgepikt, zodat onze gebiedsgerichte werkwijze een steeds steviger fundament vindt.

Stedelijk herzien we de bestaande participatiestructuur met adviesraden. We zijn met de stedelijke adviesraden en wijkbewoners in gesprek hoe we komen tot nieuwe participatievormen, waarmee naast meedenken en meebeslissen, meeDOEN centraal staat.

Mooie voorbeelden

Mooie voorbeelden per gebied van initiatieven en processen zijn talrijk. Per gebied willen we er enkele noemen.

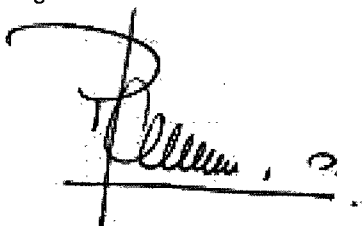
- Voor Oost is de Oude Bieb Lewenborg, te plaatsen binnen het armoedebeleid, een prachtig voorbeeld van een initiatief van bewoners zelf die met elkaar een nieuwe laagdrempelige voorziening hebben gemaakt voor Lewenborgers die te kampen hebben met werkloosheid, armoede en de dagelijkse gevolgen daarvan. Er is ruimte voor initiatieven vanuit de wijk voor de wijk.
- In de Oude Wijken is er het Bewoners- en Ondernemers Ontwikkel Maatschappij (BOOM) Oosterparkwijk die op een nieuwe manier met de wijkontwikkeling aan de gang is. Een initiatief van ondernemers die de wijk mooier, beter en leuker willen maken. Met als doel: alle bewoners en ondernemers in de wijk uit te nodigen en te bewegen de wijk te ontwikkelen.
- In stadsdeel Zuid is vanuit het coöperatie-proces Rivierenbuurt veel energie vrijgekomen om op diverse thema's met bewoners (zonder bewonersorganisatie) op een nieuwe manier leefbaarheidsthema's op te pakken: van verkeer, studenten in de wijk, milieu/duurzaamheid, Dinkelpark tot een multifunctioneel centrum De Stroming in het voormalige Talmahuis.
- In West is in maart vorig jaar in een oud schoolgebouw het Wijkbedrijf Selwerd van start gegaan. Wijkbedrijf Selwerd ontwikkelt en voert wijkdiensten uit voor en door bewoners. Het is de huiskamer van de wijk waar bewoners en ondernemers naar toe kunnen komen om hun idee verder uit te werken of met andere bewoners in contact te komen om juist op ideeën te komen of bestaande ideeën samen verder uit te werken. Alles met als doel om als bewoners weer meer binding te krijgen met en invloed te krijgen op wat er gebeurt in Selwerd.

Ad 4. Nadere discussie met uw Raad

Medio april willen wij gezamenlijk met de griffie en vertegenwoordigers van uw raad een workshop organiseren waarin we als vervolg op 17 december en de raadscommissie van 4 maart nader met elkaar van gedachten wisselen over net name het gebiedsgerichte werken. We hebben het dan onder andere over de volksvertegenwoordigende en kaderstellende rol van uw raad, uw budgetrecht en de participatiemogelijkheden vanuit de wijk, mede in relatie tot zich aandienende initiatieven van burgers, ondernemers, maatschappelijke instellingen en/of andere partijen. Belangrijke punten van aandacht zijn ook de omgang met bestaande wijkorganisaties en de wenselijke vernieuwing en de rol van de gemeentelijke overheid daarbij.

Belangrijke vragen kunnen (verder) zijn: op welke wijze wil uw raad participeren in het proces om het gemeentelijk beleid dichterbij de burger en de samenleving te brengen? Waar kunnen en willen we loslaten, waar en/of wanneer blijft een sterke overheid nodig of noodzakelijk? Ook willen we graag van uw raad weten welke rol u voor zichzelf ziet rond het gebiedsgerichte werken (en de veranderagenda) en uw participatie daarbij. Samen met de griffie en een aantal vertegenwoordigers van uw raad zullen we deze workshop gaan organiseren en vormgeven, mede aan de hand van een aantal concrete casussen binnen de gemeente.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink